
Karlos Kastaneda
AKTIVNA STRANA BESKRAJA

Glavni i odgovorni urednik
Miličko Mijović

Urednik izdanja
Radivoje Mikić

Tehnički urednik
Jasmina Živković

WEBSITE
www.narodnaknjiga.co.yu

E-MAIL
nknjiga@matgnet.com
alfankkf@eunet.yu

Karlos Kastaneda

AKTIVNA STRANA BESKRAJA

NARODNA KNJIGA
ALFA
1999.

Naslov originala
Carlos Castaneda
THE ACTIVE SIDE OF INFINITY

Prevele s engleskog
Mirjana Đukić-Vlahović
Vanja Lesić

*Garlinkelu, koji su mi dali neophodan podsticaj
za moja antropološka istraživanja. Sledeći njihove
sugestije zaronio sam u oblast iz koje nikada više
nisam izronio. Ako sam negde odstupio od duha
njihovog učenja, to je delo jedne više sile koju
šamani nazivaju beskraj, koja me je zarobila
pre nego što sam uspeo da jasno
formulišem njihove predloge.*

SADRŽAJ

PREDGOVOR	7
UVOD	9
TREPTAJ U VAZDUHU	
Put moći	33
<i>Namera beskraja</i>	44
Ko je stvarno bio Huan Matus	62
KRAJ JEDNE ERE	
Ozbiljne svakodnevne brige	70
Pogled koji nisam mogao da podnesem	78
Neizbežan sastanak	83
Prelomni tačka	90
Mere spoznaje	100
Reći hvala	110
VIŠE OD SINTAKSE	
Razvodnik	120
Medusobno delovanje energija na horizontu	135
Putovanja kroz <i>tamno more svesti</i>	149
Neorganska <i>svest</i>	157
Jasan pogled	168
Senke od blata	178
POLAZAK NA <i>KONAČNO PUTOVANJE</i>	
Skok u ambis	194
Povratak	216

PREDGOVOR

SINTAKSA

Jedan čovek, zagledan u svoje jednačine,
rekao je da je svemir imao početak.
Dogodila se eksplozija, rekao je.
Prasak nad praskovima, i svemir je rođen.
On raste, rekao je.
Čak je izračunao dužinu njegovog života:
deset milijardi okretaja Zemlje oko Sunca.
Ceo globus mu je klicao.
Smatrali su da su njegovi proračuni nauka.
Niko nije pomislio da time što je odredio početak svemira
taj čovek samo odražava sintaksu svog maternjeg jezika;
sintaksu koja zahteva početke, kao rođenje,
i razvoje, kao sazrevanje,
i kraj, kao smrt, da bi iznela činjenice.
Svemir ima početak
i stari, uveravao nas je taj čovek,
i on će umreti, kao što sve stvari umiru,
kao što je i taj čovek umro nakon što je matematički potvrdio
sintaksu svog maternjeg jezika.

DRUGA SINTAKSA

Da li je svemir zaista imao početak?
 Da li je teorija o velikom prasku istinita?
 Ovo nisu pitanja, mada tako zvuče.
 Da li je sintaksa koja zahteva početke, razvoje,
 i završetke kao iznošenje činjenica, jedina sintaksa koja postoji?
 To je pravo pitanje.
 Postoje i druge sintakse.
 Na primer, postoji ona koja zahteva da se raznovrsnost
 intenziteta uzme kao činjenica.
 U toj sintaksi ništa ne počinje i ništa se ne završava;
 tako rođenje nije jasno naznačen događaj,
 nego posebna vrsta intenziteta,
 kao i sazrevanje, kao i smrt.
 Čovek takve sintakse, pregledajući svoje jednačine nalazi da je
 izračunao dovoljno raznovrsnosti intenziteta
 da može autoritativno reći
 da svemir nikada nije imao početak
 i da nikada neće imati kraj,
 nego da je prošao, i sada prolazi, i prolaziće
 kroz beskrajnu fluktuaciju intenziteta.
 Taj čovek bi mogao s pravom zaključiti da je sam svemir
 trijumfalna kočija intenziteta
 u koju se čovek može ukrcati
 da bi putovao kroz promene koje nemaju kraja.
 Sve će to on zaključiti, i još mnogo više,
 možda nikada ne shvativši
 da samo potvrđuje
 sintaksu svog maternjeg jezika.

UVOD

Ova knjiga govori o događajima u mom životu koji su bili vredni pamćenja. Odabrao sam ih sledeći preporuku don Huana Matusa, šamana Jaki Indijanaca iz Meksika, koji se, kao učitelj, trinaest godina trudio da mi učini dostupnim spoznajni svet šamana koji su u drevna vremena živeli u Meksiku. Don Huan mi je savetovao – na svoj neobavezan način, kao da mu je upravo tog trenutka palo na pamet – da napravim ovu zbirku događaja vrednih pamćenja. To je bio don Huanov stil podučavanja. Banalnim stvarima maskirao je važnost izvesnih postupaka. Na taj način je prikrivao neugodan osećaj konačnosti, predstavljajući ga kao banalnu, životnu činjenicu.

Vremenom mi je don Huan otkrio da su šamani drevnog Meksika smatrali ovu zbirku događaja vrednih pamćenja *bona fide* sredstvom kojim se pokreće energetski depozit koji postoji u čoveku. Ti depoziti, objašnjavali su, sastoje se od energije koja potiče iz samog tela, ali zbog različitih sticaja okolnosti u našem svakodnevnom životu biva istisnuta izvan domašaja. U tom smislu, zbirka događaja vrednih pamćenja bila je za don Huana i šamane iz njegove loze sredstvo za preraspodelu neiskorišćene energije.

Ovaj poduhvat zahteva da pojedinac stekne iskren i sveobuhvatan uvid u svoje emocije i postignuća, ne izostavljajući ništa. Po don Huanu, šamani njegove loze bili su ubedeni da je zbirka događaja vrednih pamćenja bila sredstvo za emotivno i energetsko podešavanje na nivou percepcije, neophodno za upuštanje u nepoznato.

Don Huan je opisao osnovni cilj šamanističkog učenja koje mu je poslužilo kao priprema za suočavanje s *definitivnim putovanjem*: putovanjem na koje mora poći svako ljudsko biće na kraju svog života. Rekao

je da su šamani, koristeći svoja znanja i rešenost, bili u stanju da zadrže individualnu svest i cilj posle smrti. Za njih je neodređeno, idealističko stanje koje savremeni čovek naziva "život posle smrti" bilo konkretno područje u potpunosti ispunjeno praktičnim stvarima u drugačijem poretku od onih u svakodnevnom životu, ali sa sličnom funkcionalnom praktičnošću. Don Huan je smatrao da je za šamane skupljanje događaja vrednih pamćenja u njihovim životima bila priprema za ulazak u sasvim određeno područje koje su oni nazivali *aktivna strana beskraj*.

Jednog popodneva, razgovarao sam s don Huanom pod njegovom ramadom, labavom konstrukcijom od tankih motki i bambusa. Izgledala je kao terasa s krovom, bila je delimično zaklonjena od sunca, ali od kiše se ne bi mogla spasti. Nekoliko malih, čvrstih kutija koje se koriste za prevoz robe služile su kao klupc. Izbleđela slova na kutijama delovala su više kao ukras nego kao identifikacija robe ili firme. Sedeo sam na jednoj od njih, leđima naslonjen na zid kuće. Don Huan je sedeo na drugoj kutiji, naslonjen na motku koja je podupirala ramadu. Stigao sam nekoliko minuta ranije, nakon celodnevne vožnje po veoma toplom i vlažnom vremenu. Bio sam nervozan, nestrpljiv i znojav.

Don Huan je počeo da govori čim sam se udobno smestio na kutiju. Široko se osmehujući, primetio je da ljudi s viškom kilograma obično ne znaju kako da se bore protiv debljine. Osmeh koji je lebdeo na njegovim usnama govorio je da se on ne ruga. Samo što je na veoma direktan, ali istovremeno i indirektan način, hteo da mi da do znanja da sam predebeo.

Toliko sam se unervozio da sam skliznuo sa kutije, svom snagom udario o zid kuće i iz temelja je zatresao. Don Huan me začudeno pogleda, ali umesto da me upita kako sam, uveravao me da nisam oštetiо kuću. Onda mi je ljubazno objasnio da je ta kuća za njega privremeno boravište i da on u stvari živi negde drugde. Upitao sam ga gde zaista živi, ali on je samo gledao u mene. Njegov pogled nije bio ratoboran; kao da je njime hteo da me odvraća od neumesnih pitanja. Nisam shvatio šta hoće. Hteo sam da ponovim pitanje, ali me je on zaustavio.

"Takva pitanja se ovde ne postavljaju" rekao je odlučno. "Pitaj što god želiš u vezi s procedurama ili idejama. Kad budem spreman da ti kažem gde živim, ako to ikada budem, sam ću ti reći."

Odjednom sam se osetio odbačenim. Obrazi su mi buknuili. Bio sam uvređen. Don Huanova eksplozija smeha pogodila me još više. Ne samo što me je odbacio nego me je uvredio i zatim ismejao.

"Ovde živim privremeno" nastavio je, ne hajući za moje neraspoloženje, "zato što je ovo magični centar. U stvari, ovde živim zbog tebe."

Ova izjava me zbnula. Nisam mu poverovao. Mislio sam da to kaže samo zato da ublaži moj gnev.

"Da li zaista živiš ovde zbog mene?" najzad upitah, ne mogavši da odolim radoznalosti.

"Da", odgovorio je ravnim tonom. "Moram da te pripremim. Ti si kao ja. Ponoviću ono što sam ti već rekao: u svakoj generaciji čarobnjaka nagual traga za novim muškarcem ili ženom koji, kao i on, pokazuju dvostruku energetsku strukturu. Tu osobinu sam video kod tebe na autobuskoj stanici u Nogalesu. Kada *vidim* tvoju energiju, ja *vidim* dve svetleće lopte, jednu iznad druge, i ta osobina je ono što nas vezuje. Niti ja mogu tebe da odbijem, niti ti možeš mene."

Njegove reči su u meni izazvale čudan osećaj. Samo trenutak ranije sam bio ljut, a sada sam imao želju da zaplačem.

Rekao je da želi da me povede putem koji su čarobnjaci nazivali *put ratnika*, u čemu treba da mu pomogne i predeo u kome živi, a koji je centar veoma jakih emocija i reakcija. Na tom mestu su hiljadama godina živeli ratoborni ljudi koji su natapali zemlju svojom ratničkom psihologijom.

U to vreme don Huan je živeo u državi Sonora, u severnom Meksiku, sto kilometara južno od grada Guajmas, gde sam ga posećivao pod izgovorom da idem na teren.

"Treba li da uđem u rat, don Huane?" upitao sam ga istinski zabrinut, nakon što je izjavio da će i to jednog dana doći na red. Već sam bio navikao da sve što kaže primam s krajnjom ozbiljnošću.

"Možeš da se kladiš" odgovorio je, smešeći se. "Kad apsorbuješ sve što se u ovom predelu može apsorbovati, ja ću se odseliti."

Nisam imao razloga da sumnjam u ono što je govorio, iako nisam mogao da ga zamislim na drugom mestu. On je stvarno bio deo svega što ga je okruživalo. Ipak, njegova kuća je delovala kao privremeno boravište: koliba tipična za Jaki farmere, sagrađena od šiblja i grube žbuke od ilovače, s ravnim krovom od slame. Imala je jednu veliku prostoriću u kojoj se jelo i spavalo, i kuhinju bez krova.

“Veoma je teško imati posla s predebelim ljudima” rekao je. Njegova primedba ličila je na digresiju, ali don Huan se samo vratio na temu koju je naćeo pre nego što sam ga prekinuo tresnuvši ledima o zid njegove kuće.

“Maloćas si udario u moju kuću kao bomba” rekao je mašući glavom levo-desno. “Kakav udarac! Udarac dostojan krupnog ćoveka.”

Imao sam neprijatan utisak da mi se obraća kao neko ko je od mene digao ruke. Odmah sam zauzeo odbrambeni stav. Smejuljio se slušajući kako pomamno objašnjavam da je moja težina normalna za veličinu mojih kostiju.

“U pravu si”, priznade vragolasto. “Imaš krupne kosti. Verovatno bi mogao još petnaestak kila da nosiš bez poteškoća i niko, uveravam te, niko to ne bi primetio, ćak ni ja.”

Njegov podrugljiv osmeh govorio je da sam zaista dežmekast. Uпитao me je uopšteno za zdravlje, a ja sam odgovarao, oćajnićki se trudeći da izbegnem dalji komentar o mojoj težini. On sam je promenio temu.

“Šta je s tvojim ekscentrićnostima i zastranjivanjima?” upita bezazleno.

“Dobro su”, odgovorio sam idiotski. “Ekscentrićnosti i zastranjivanja” – tako je on govorio o mojim kolekcionarskim strastima. U to vreme sam s novim ćarom nastavio da radim ono u ćemu sam ćitavog ćivota ućivao: da skupljam sve što se skupljati moglo: ćasopise, marke, ploće, različite predmete iz Drugog svetskog rata, kao što su bodeži, vojnićki šlemovi, zastave itd.

“Sve što ti mogu reći, u vezi s mojim zastranjivanjima, don Huane, jeste da pokušavam da prodam svoje kolekcije”, rekoćh glumeći mućenika koji je primoran da uradi nešto što mu je mrsko.

“Nije loće biti kolekcionar”. reće je kao da u to zaista veruje. Problem nije u skupljanju nego u tome šta skupljaš. Ti skupljaš dobre, bezvredne predmete koji te zarobljavaju, baš kao i tvoj pas-ljubimac. Ne moćžeš tek tako da ostaviš sve i odeš ako imaš ljubimca o kome treba da se staraš ili si zabrinut za sudbinu tvojih kolekcija dok si odsutan.”

“Ozbiljno traćim kupce, don Huane, veruj mi”, protestovao sam.

“Ne, ne, nemoj misliti da te za bilo šta optućujem” odgovorio je. “U stvari, dopada mi se tvoj kolekcionarski dućh. Samo mi se ne dopada ono što skupljaš i to je sve. Ipak, ćeleo bićh da zaposlim tvoj kolekcionarski poriv. Predloćžio bićh ti da skupljaš nešto vredno.”

Don Huan je dugo ćutao. Izgledalo je kao da traći reći, a moćda je to bila samo dramaturški dobro postavljena pauza. Njegov pogled je bio ćvrst i prodoran.

“Dućnost svakog ratnika je da pravi zbirku za specijalni album” nastavio je don Huan, “album koji otkriva ratnikovu lićnost; album koji svedoći o događajima iz njegovog ćivota.”

“Zašto to nazivaš kolekcijom, don Huane?” upitao sam svadljivim tonom. “Ili albumom?”

Zato što jeste i jedno i drugo, ali je pre svega album saćinjen od uspomena, od sećanja na događaje koji su vredni pamćenja.”

“Da li su ti događaji vredni pamćenja na neki specijićan naćin?”

“Oni su vredni pamćenja zato što u ćivotu pojedinca imaju posebno znaćenje” rekao je. “Predlaćem ti da sastaviš taj album tako ćto ćeš u njega uneti detaljno preprićane različite događaje koji su za tebe imali duboko znaćenje.”

“Svaki događaj u mom ćivotu ima za mene duboko znaćenje, don Huane!” naglasio sam i istog trenutka osćtiao neugodnost zbog ovako pompeznog nastupa.

“Ne baš”, odgovori smećeći se, oćigledno beskraćjno ućivajući u mojim reakcijama. Nije svaki događaj u tvom ćivotu imao takav znaćaj za tebe. Ima ih, mećutim, nekoliko za koje verujem da su promenili nešto u tvom ćivotu, da su osvetlili tvoj put. Događaji koji menjaju nać životni put obićno su nešto sasvim impersonalno, ali istovremeno i vrlo lićno.”

